

»Sluga svoje zemlje, krilata rieč!« Značaji so izvrstno, določno narisani, pač pa se ne dá zagovarjati, da se pisatelj premalo ozira na svoj zmoter, da je celota v povesti raznesena, ali da je prav za prav še niti ni ne. Tudi to je pisateljeva slaba stran, da svoje nazore premalo poudarja; vse kaže, da je zatopljen bržkone v dramatiko.

Severus.

»**Slike iz svjetske književnosti.**« (Konec.) Jednakih nekoliko čudnih stvari bi mogli še več navesti. Pisatelj je pokazal sam s svojim vzgledom, da je tuji duh hkrati čuden in neumeven duh, ki ne prija domačemu okusu.

Vendar trdimo, da je treba za razvoj domačega slovstva ozirati se tudi na tuja slovstva, a previdno. Treba je iz tujih proizvodov skrbno izbirati, čistiti, treba jih je vsaj nekoliko podomačiti, potem se obogati domače slovstvo. Pred vsem treba gledati, ali so dela pisateljev tudi v nravnem zmislu dobra, ne pohujšljiva. Bodi lepa pisateljeva oblika, ako je pa vsebina izpodtakljiva in kvarljiva, rodoljub in človekoljub je ne more priporočati nikomur, najmanj svojemu narodu in njega mladini.

Naj se sklicujejo na »nove ideje«, »nove struje«, napredek, slobodo itd. kolikor drago: nikdar nas ne smejo omamiti s tem, da so nove. Dovolj je znano, da je prav ona struja, katero pisatelj tako vneto govori, prinesla Evropi mnogo zla, mnogo nesreče. O tem hodemo še pisali.

A kritika je že preveč narasla. Nismo hoteli grajati opisovanja »svjetske književnosti« v obče, ampak opozarjati smo hoteli, da v takem duhu pisana zgodovina ne more koristiti narodu. »Hrvatska Matica«, ki izdaje knjige v toliki množini, naj bode izbirčna in pazljiva v takih početjih. Ona naj goji domače slovstvo, podpira naj izvirna dela, in če sprejme ali priporoča kaj tujega, naj bode tisto dobro po vsebini in obliki. Zato dal Bog, da bi se zvrševala v pravem duhu ona misel, katero izraža predgovor: »Matica Hrvatska« želi, koliko bude mogla, i toj nevolji doskočiti izdavanjem znamenitih pjesničkih djela modernih u hrvatskom prievodu.«

Dr. Fr. L.

»**Crte o magnetizmu i elektricitetu.**« Napisao Oton Kučera. Sa 196 slika. 8°. Str. 381. Cena 2 gld. 80 kr. — Ta knjiga je 16. v vrsti »poučnih knjig« »Matice Hrv.« Nekatero izmed dosedanjih knjig so res vzorna dela v poljudnem znanstvenem slovstvu. Isto smemo reči tudi o teh »Crtah«. Pisatelj sam pravi, da je tu »učinjen pokus i najeksaktniji dio prirodne znanosti — fiziku — zaodjeti ruhom toliko popularnim, da se na rezultatima njezinim može nasladjivati svaki naobraženi čovjek, ako mu i nije bilo prilike, da se odprije bavio tom naukom.« Čisto vedo torej spraviti v poljudno obliko — za to se je trudil pisatelj, in sicer trudil z najboljšim uspehom. Obdelal je v obširni knjigi vse važne pojave, priprave in stroje, v katerih deluje magnetična ali električna sila. Pa vse razkladanje in pojasnjevanje je vseskozi umevno in lahko, hkrati še mično, ker je pisatelj prav umno vpletel razne drobnosti, zgodovinske podatke in celo šaljive opazke, ki so kakor sol v celotnem

spisu. Da čitatelj, ki nima v roki knjige, vsaj nekoliko spozna njeno razredbo, podajemo tu glavne oddelke: I. Heraklov kamen, elektron i umjetni magneti. II. Zemlja kao magnet. III. Temeljni električni pojavi. IV. Električni strojevi i Leydenska boca (steklenica). V. Elektricitet u zraku. VI. Veliki obret Galvanijev i Voltin. VII. Učinci galvanske struje (galv. toka.). VIII. Današnja vrela (izviri) galvanskih struja. IX. Električna razsvjeta. X. Električni telegraf. XI. Telefon i mikrofon. XII. U galvanoplastičkoj radionici (delalnici). XIII. Elektricitet namjestnik pare. XIV. Razne uporabe elektriciteta.

Kako vrlo je ustregla Matica Hrvatska svojim členom s to knjigo! Kdo ne vé, da si je dandanes električna sila skoro izmed vseh sil — razven parne sile — pridobila največ veljave in da bode skoro gotovo v bližnji prihodnosti do cela preustrojila naša navadna orodja, zlasti razsvetljava in pa gonilne stroje! Za telefonom se nam napoveduje še telefot, t. j. priprava, s katero se bodo svetlobni učinki dali prenašati in sporočati v daljavo tako, kakor dandanes človeški in muzikalni glasovi. Vsak izobraženec, ki ni strokovnjak, želi kaj vedeti o električnih pojavih in strojih. Gospod Kučera je pa tudi do cela kos tej nalogi, in le želimo, da bi se lotil na enak način obdelovati še druge prirodoslovne stroke. Omenjamo naposled, da je oblika knjige elegantna, da so tudi slike večinoma prav lične, in kar je glavno, jasne in poučne. Toliko zadostuj o tej knjigi! Naj nam nihče ne zamerja, ako ne govorimo o posumnostih.

RUSKO SLOVSTVO.

Črtice o Gončarovu in Kojaloviču.

(Poroča P. P.)

V poslednjih mesecih preteklega leta je izgubil ruski narod več mož, ki so se odlikovali v leposlovju in znanosti. Natančneje opišemo pisatelja Gončarova in učenjaka Kojaloviča. Ako nam ni prezreti plodovitega znanstvenega delovanja Kojalovičevega na zgodovinskem polju, koliko bolj moramo opozoriti na Gončarova, ker je s tem pisateljem izgubil ruski narod jednega izmed zadnjih zastopnikov starih romanopiscov!

Izmed živečih ruskih pisateljev sta vzbujali v zadnjih letih posebno zanimanje dve imeni. Tolstoj in Gončarov, ki sta bila ruskemu narodu prava genija; narod upa, da bodo nadomestili pokojnega priljubljenega pisatelja »Oblomov-a« novi novelisti, kakor Čehov i. dr.

Število slovstvenih proizvodov Gončarovovih sicer ni veliko; vse pa, kar je spisal, bilo je dragoceno in temeljito, polno mislij ter je pričalo o natančnem opazovanju; vnanja oblika je bila popolna, njegov zlog je pisateljem vzor, zato pa tudi vsakdo z veseljem čita njegova dela.

Vendar lahko po pravici trdimo, da daje razmerno največ užitka izmed vseh spisov »Literaturny večer«. Ta spis ne vzbuja zanimanja le onemu, ki se natančneje bavi z raznimi tokovi v slovstvu, temveč istotako zanima vsakateroga, ako je njegovo znanje tudi le poprečno ter čita knjige le iz veselja do branja. Omenjeni spis